

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 46918
Nom: Especialitat en Ergonomia i psicociologia aplicada
Cicle: Màster Universitari Oficial
Crèdits ECTS: 10
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
2275 - Màster Universitari en Prevenció de Riscos Laborals	Facultat de Ciències Socials	2	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2275 - Màster Universitari en Prevenció de Riscos Laborals	Especialitat: Ergonomia i Psicociologia Aplicada	OPTATIVA

COORDINACIÓ

PRADO GASCO VICENTE JAVIER

RESUM

La matèria que cobreix este programa s'estructura en dos parts Ergonomia i Psicociologia Aplicada. Presa com a punt de partida els coneixements adquirits en la part comuna del Màster, aprofundint en aquells coneixements necessaris per a poder abordar qüestions com és el disseny dels llocs de treball, estudi de les metodologies existents per a abordar l'avaluació dels riscos ergonòmics i psicocials identificats, i aportant-se distints procediments per a poder previndre estos riscos, desenrotllant les habilitats per a la seua aplicació. També s'analitzaran alguns llocs de treball per als quals hi ha normativa aplicable en Prevenció de Riscos Laborals analitzant-se aquells aspectes referents a l'avaluació i planificació preventiva disponible. Amb això, l'alumne adquirirà els coneixements suficients per a fer front a la problemàtica que pugua trobar-se corresponent a esta especialitat i que ve establida en l'article 37, del real decret 39/97, de 17 de gener, pel que s'aprova el Reglament dels Servicis de Prevenció.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Per poder matricular-si i cursar aquesta matèria l'estudiant ha de tenir superada en conjunt les matèries Ergonomia, i Psicociologia aplicada, que sofreix com a matèries obligatòries. Per a obtenir el títol de Màster en Prevenció de Riscos Laborals, especialitat en Ergonomia i Psicociologia és obligatori cursar aquesta matèria.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Buscar i seleccionar informació en bases de dades i documents de caràcter científic i professional, i tenir capacitat per a sintetitzar-la i interpretar-la.

Col·laborar eficaçment amb equips de treball, assumint responsabilitats i funcions de lideratge i contribuint a la millora i al desenvolupament col·lectiu.

Conèixer els factors ergonòmics que es troben presents en una situació laboral i tenen capacitat per a afectar tant el benestar o la salut (física, psíquica o social) del treballador com el desenvolupament del treball.

Conèixer els factors psicociocals que es troben presents en una situació laboral i estan directament relacionats amb l'organització, el contingut del treball i la realització de la tasca, i que tenen capacitat per a afectar tant el benestar o la salut (física, psíquica o social) del treballador com el desenvolupament del treball.

Conèixer els mètodes de valoració del risc d'accident i aplicar-ho a la pràctica.

Conèixer i aplicar tècniques de comunicació, informació, negociació i resolució de conflictes en les organitzacions.

Conèixer i comprendre els aspectes interrelacionals del binomi medi ambient-salut laboral.

Conèixer i comprendre la importància del respecte a la igualtat de gènere, d'acord amb la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i d'homes, i amb el principi d'igualtat de tracte i no-discriminació per raó de naixement origen nacional o ètnic, religió, convicció o opinió, edat, discapacitat orientació sexual, identitat o expressió de gènere, característiques sexuals, malaltia, situació socioeconòmica o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

Conèixer i comprendre la importància del respecte als drets humans i drets fonamentals; els valors democràtics, la llibertat de pensament i de càtedra, la tolerància i el reconeixement i respecte a la diversitat, l'equitat de totes les ciutadanes i de tots els ciutadans, l'eliminació de tot contingut o pràctica discriminatòria, la cultura de la pau i de la participació, entre altres.

Conèixer i ser capaç d'aplicar les diferents modalitats d'organització preventiva en l'empresa (requisits de constitució, formació requerida...).

Conèixer les avaluacions de riscos (relatius a higiene industrial, seguretat en el treball i ergonomia i psicociologia aplicada) amb la màxima seguretat per a l'operador i el medi ambient.

Conèixer les obligacions genèriques i específiques en prevenció de riscos laborals i ser capaç d'assessorar

sobre cadascuna de les obligacions en què es concreta el deure de protecció.

Desenvolupar la capacitat assertiva per a iniciar, dirigir i facilitar la participació en grups, promovent les relacions interpersonals.

Desenvolupar la capacitat d'iniciativa, pensament crític i creativitat.

Planificar, assessorar i prendre decisions amb criteris ètics i legals.

Realitzar cerques en la literatura científica i analitzar i interpretar rigorosament els resultats dels estudis científics duts a terme en l'àmbit de la seguretat i salut en el treball.

Saber analitzar necessitats i demandes dels destinataris de les funcions del tècnic en PRL considerant diferents contextos.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant oralment com per escrit, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

Saber mesurar i obtenir dades rellevants per al diagnòstic organitzacional en matèria d'ergonomia.

Saber realitzar una avaluació de riscos psicosocials.

Saber utilitzar els mètodes de càlcul que requereixen els models de gestió empresarial.

Ser capaç d'actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi, i transferint el coneixement a noves situacions.

Ser capaç d'analitzar problemes nous amb els coneixements i instruments apresos i raonar de manera rigorosa i sistemàtica.

Ser capaç d'aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Ser capaç d'aplicar els fonaments i mètodes de la investigació qualitativa i quantitativa per a l'estudi i l'anàlisi dels elements relacionats amb la prevenció de riscos laborals en tots els seus nivells d'actuació.

Ser capaç de contribuir al disseny, desenvolupament i execució de solucions que donen resposta a demandes socials, tenint en compte com a referent els objectius de desenvolupament sostenible.

Ser capaç de desenvolupar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Ser capaç de mesurar i obtenir dades rellevants per al diagnòstic organitzacional en matèria de riscos laborals.

Ser capaç de planificar l'acció preventiva i proposar mesures per al control i la reducció dels riscos.

Ser capaç de proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a donar resposta a les diverses necessitats professionals i socials.

Ser capaç de realitzar activitats d'informació i formació de caràcter general, a tots els nivells, i en les matèries pròpies de la seua àrea d'especialització.

Ser capaç de vigilar el compliment dels programes de control i reducció de riscos i efectuar personalment les activitats de control de les condicions de treball que tinga assignades.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a l'Ergonomia: identificació i anàlisi del risc ergonòmic.

1.1. Definicions i classificació de l'ergonomia

1.2. Metodologia en ergonomia. Tipus d'informació necessària.

1.3. Identificació i anàlisi del risc ergonòmic

2. Disseny, avaluació i mesures preventives per a les postures de treball.

2.1 Introducció.

2.2 Introducció als trastorns musculoesquelètics.

2.3 Mètodes subjectius d'avaluació (OWAS, RULA, REREBA, Norma UNE-EN-1005-4 i ISO 11226).

2.4 Tècniques instrumentals aplicades a l'avaluació de postures inadequades (goniometria, inclinometria, taquímetre extensiomètric, LMM,).

3. Disseny, avaluació i mesures preventives per als moviments repetitius en el treball.

3.1 Introducció.

3.2 Métodos de evaluación (JSI, módulo de repetitividad del método ergo-IBV, norma UNE-EN-1005-5).

4. Disseny, avaluació i mesures preventives per als esforços de treball

4.1 Introducció.

4.2 Avaluació d'esforços (norma UNE-EN-1005-3).

4.3 Avaluació dels transports (norma ISO 112228-1).

4.4 Avaluació de les espentes i arrossegaments (norma ISO 11228-2, taules de Snook i Ciriello).

4.5 Avaluació de la càrrega de treball (norma ISO 8996).

4.6 Tècniques instrumentals aplicades als esforços (utilització de freqüencímetre, electromiografia, plataformes dinamomètriques, sensors de força).

5. Càrrega física de treball. Manipulació manual de càrregues. Concepte. Riscos associats. Metodologia d'avaluació i mesures preventives

5.1 Introducció. Criteris utilitzats.

5.2 Definicions.

5.3 Mètodes per a l'avaluació de la manipulació manual de càrregues (norma UNE-EN-1005-2 (simple, composta, alta variabilitat, seqüencial).

5.4 Mètode per a l'avaluació de la manipulació manual de pacients (MAPO)

6. Ergonomia ambiental

6.1 Introducció i definició.

6.2 Il·luminació (introducció, definicions, magnituds i unitats lleis fonamentals, propietats òptiques de les superfícies, aspectes implicats en el rendiment visual, l'entorn visual, elecció de les fonts de llum i del tipus d'il·luminació, procediments d'identificació, avaluació i mesurament i criteris per al disseny de la il·luminació).

6.3 Confort tèrmic (introducció, identificació i avaluació del benestar tèrmic).

6.4 Confort acústic i vibracions (propietats físiques del soroll, sensació sonora, mesurament del soroll, efectes del soroll, identificació i avaluació del soroll molest.

6.5 Qualitat de l'aire en els espais interiors (introducció i definicions, factors de risc, efectes sobre la salut,

procediment que s'ha de seguir per a la identificació i avaluació i mesures per a controlar el problema).

7. Avaluació del treballador especialment sensible.

- 7.1 Introducció al treballador especialment sensible.
- 7.2 Identificació de riscos ergonòmics per als treballadors especialment sensibles.
- 7.3 Treballadors que patixen limitacions funcionals.
- 7.4 Avaluació de riscos ergonòmics per als treballadors especialment sensibles (treballadors que patixen limitacions funcionals, treballadors majors, treballadors menors, dona embarassada).

8. Disseny del centre i del lloc de treball.

- 8.1 L'ergonomia en el projecte d'emplaçament.
- 8.2 Disseny del lloc de treball
- 8.3 La relació entre ambients interiors i exteriors.
- 8.4 Equipaments socials.
- 8.5 Disseny del lloc de treball (antropometria, les folgances, els assoliments, els ajustos bilaterals, els espais i la zona de visió).

9. Disseny de sistemes de treball, màquines i ferramentes

- 9.1. Introducció.
- 9.2. Presentació de la informació.
- 9.3. Emissió de la resposta. Els comandaments.
- 9.4. Tipus de comandaments.
- 9.5. Relació comandament senyal.
- 9.6. Concepció d'una taula de comandament.
- 9.7. Selecció i disseny de màquines.
- 9.8. Màquines, medi ambient i entorn físic.
- 9.9. Distribució i localització de les màquines.
- 9.10. Antropometria en el dimensionat d'obertures, d'accés i zones de pas en les màquines.
- 9.11. Automatització i esforços.
- 9.12. Posició de treball en les màquines.
- 9.13. Disseny de la màquina en relació amb la seua manipulació.
- 9.14. Disseny de ferramentes.

10. Ergonomia aplicada. Lloc de treball d'usuari de Pantalles de Visualització de Dades

- 10.1. Introducció.
- 10.2. Reial Decret 488/1997.
- 10.3. Definicions.
- 10.4. Obligacions de l'empresari.
- 10.5. Vigilància de la salut.
- 10.6. Avaluació dels riscos generats per les pantalles de visualització de dades.
- 10.7. Mesures preventives aplicables enfront dels riscos detectats.

11. El disseny del treball: ajust individu-entorn de treball.

- 11.1. Introducció.
- 11.2. Ajust individu-entorn de treball.
- 11.3. Característiques intrínseques de la tasca.
- 11.4. Càrrega de treball.
- 11.5. Ambient físic de treball.
- 11.6. Horaris i torns de treball.
- 11.7. El procés de rol i les seues disfuncions

12. Incorporació, manteniment i eixida del treballador de l'organització

- 12.1. Tendències en el mercat laboral: nous patrons de contractació i relacions laborals.
- 12.2. Variables i processos psicociocals relacionats amb els processos d'incorporació i manteniment i deixada de l'organització: motivació, contracte psicològic i identitat laboral.
- 12.3. Incorporació a l'organització.
- 12.4. El procés de socialització.
- 12.5. Manteniment en l'organització.
- 12.6. Processos de deixada de l'organització.
- 13. Violència en el lloc de treball i assetjament psicològic: (mobbing).**
- 13.1. Aproximació psicociocals a l'estudi de la violència: agressió i frustració.
- 13.2. Violència en el treball
- 13.3. Assetjament psicològic en el treball (mobbing).
- 13.4. Assetjament sexual.
- 13.5. Mesures per a previndre la violència en el treball
- 14. Lideratge**
- 14.1. Delimitació conceptual.
- 14.2. Models sobre lideratge.
- 14.3. Lideratge transaccional.
- 14.4. Lideratge transformacional
- 15. Cultura i clima organitzacional i de seguretat**
- 15.1. La cultura de seguretat laboral: delimitació conceptual.
- 15.2. Dimensions de la cultura de seguretat laboral.
- 15.3. El clima de seguretat laboral.
- 15.4. Components del clima de seguretat laboral.
- 15.5. Principals instruments de diagnòstic del clima de seguretat laboral.
- 15.6. Dimensions a valorar per a un canvi de clima.
- 15.7. Accions per a canviar el clima
- 16. Anàlisi de factors psicociocals i identificació dels riscos: entrevista i observació**
- 16.1. Mètodes d'investigació: quantitatius vs. Qualitatius
- 16.2. Entrevista: definició, característiques i objectius.
- 16.3. Tipus d'entrevista segons grau d'estructuració: avantatges i limitacions.
- 16.4. Preparació i desenrotllament de l'entrevista.
- 16.5. Principals caires de l'entrevistador.
- 16.6. Observació: definició i característiques bàsiques.
- 16.7. Objectius de l'observació en matèria de prevenció de riscos psicociocals.

- 16.8. Tipus d'observació: avantatges i limitacions de l'observació.
- 16.9. Realització de l'observació
- 17. Avaluació de factors i riscos psicociocals en el treball: qüestionaris.**
- 17.1. Introducció.
- 17.2. Bateria UNIPSCO.
- 17.3. ISTAS21.
- 17.4. FPSICO.
- 17.5. Qüestionari del Govern de Navarra.
- 17.6. Altres instruments d'avaluació.
- 18. La intervenció en riscos psicociocals: coaching i suport social en el treball.**
- 18.1. Introducció.
- 18.2. Coaching conductual: el model GROW.
- 18.3. Coaching cognitiu-conductual (CCC): bases teòriques.
- 18.3.1. Tècniques cognitiu-conductuals.
- 18.3.2. Pensaments distorsionats i creences irracionals.

18.3.3 Models de coaching cognitiu-conductual: models PRACTICE i SPACE.

18.4. Maneig de l'estrés des del coaching.

18.5. El suport social en el treball: tipus, nivells i fonts.

18.6. Avaluació del suport social en el treball i programes d'intervenció

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	64,00
Pràctiques a l'aula	36,00
Total hores	100,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	0,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	0,00

METODOLOGIA DOCENT

1. Escolta participativa i crítica
2. Discussions de grup.
3. Tutories individuals.
4. Utilització de tecnologies informàtiques.
5. Presentacions en públic.
6. Lectura i anàlisi de documents científicotècnics.
7. Busca i anàlisi de documentació.
8. Utilització d'instruments de mesurament i avaluació.
9. Treball de camp.
10. Redacció d'informes.

AVALUACIÓ

1. Exàmens escrits, incloent proves objectives o semiobjectives, resolució de problemes, proves de resposta breu, assaig, resolució de casos o altres opcions semblants. Representa un 70% de la qualificació final de l'assignatura.
2. Elaboració d'informes de caràcter aplicat o pràctic sobre els continguts de la matèria. Representa el 30%

de la qualificació final de l'assignatura. La redacció dels informes i treballs ha de tindre un nivell corresponent a un postgrau universitari per a ser avaluats (ortografia, gramàtica, semàntica ...) . No s'acceptaran informes manuscrits.

3. L'assistència a un mínim percentual de classes serà valorada com a requisit indispensable per a ser avaluat en les activitats vinculades a eixes classes, perquè es realitzaran activitats que ajusten a la condició d'avaluació contínua. Estes activitats i la qualificació que derive d'elles NO seran recuperables per mitjà de la realització d'un altre tipus de proves.

Requisits mínims.

Nota mínima de tall en l'avaluació teòrica i pràctica per a poder sumar la nota d'ambdós parts. Obtindre, almenys, un 5 sobre 10 en la valoració de continguts teòrics (exàmens escrits) i pràctics (elaboració d'informes) . Si la nota és inferior en alguna d'eixes parts, no se sumarà la nota dels altres sistemes d'avaluació quedant reflectida en l'acta només la qualificació de l'examen de continguts teòrics, o la de l'informe de pràctiques cas de no presentar-se a l'examen de continguts teòrics.

Segons s'establix en Article 13. d) del ¿Estatut de l'Estudiant Universitari¿ (RD 1791/2010, de 30 de desembre), els estudiants deuen abtense d'utilitzar o de cooperar en a l'utilització de procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en els documents oficials de la universitat. El professorat comprovarà amb els mitjans de què disposa la Universitat de València si s'ha produït plagi o còpia total o parcial. En el cas que es detecte es procederáa suspendre l'estudiant en la matèria i a incoar les mesures disciplinàries establides en al normativa vigent.

Tots els criteris d'avaluació són aplicables a l'avaluació dels continguts d'Ergonomia i de Psicociologia aplicada, que seran avaluats de manera independent. Per a calcular la nota final de la matèria se sumarà la qualificació de les dues parts, contribuint amb un 50% cadascuna a la nota final.

La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que disposa el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de mayo de 2017):

http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_Reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

BIBLIOGRAFIA

Bàsiques

- Gil-Monte, P. R. (Coord.) (2014). Manual de Psicociologia Aplicada al trabajo y a la prevenció de los riesgos laborales. Madrid: Pirámide.

- Gil-Monte, P. R. (2011). Psicociologia aplicada. En: C. L. Alfonso, C. Salcedo y I. Rosat (Coord.), Prevenció de riesgos laborales: instrumentos de aplicació (2ª ed., pp. 1175-1270). Valencia: Tirant Lo Blanch.

Generalitat Valenciana (2013). Manual práctico para la evaluación del riesgo ergonómico. Valencia: Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació -

Llorca, J. L. (2011). Ergonomía. En: C. L. Alfonso, C. Salcedo y I. Rosat (Coord.). Prevención de riesgos laborales: instrumentos de aplicación (pp. 949-1034). Valencia: Tirant Lo Blanch.- Llorca, J.L., Llorca, L. y Llorca, M. (2015) Manual de ergonomía aplicada a la prevención de riesgos laborales. Madrid: Pirámide.

Complementàries

ISTAS (2010). Manual del método CoPsoQ-istas21 (versión 1.5) para la evaluación y prevención de los riesgos psicosociales. Valencia: ISTAS. Disponible en: www.copsoq.istas21.net

- Perpiñá, C. (2012). Manual de la entrevista psicológica: saber escuchar, saber preguntar. Madrid: Pirámide.

- Pérez, J., y Nogareda, C. (2012). Factores psicosociales: metodología de evaluación. NTP 926 del INSHT. Madrid: INSHT. Disponible en:

<http://www.insht.es/InshtWeb/Contenidos/Documentacion/NTP/NTP/926a937/926w.pdf> - García-Molina C., Chirivella C., Page A., et al. (2000). ERGO-IBV. Evaluación de riesgos laborales asociados a la carga física. Valencia: Instituto de Biomecánica de Valencia.

- International Organization for Standardization.(2012). Ergonomics. Manual handling of people in the healthcare sector. ISO/TR 12296:2012. Ginebra.

- Piedrabuena A., García-Molina C., Castelló P., et al. (2004). Evaluación de riesgos laborales en tareas de manipulación manual de cargas con elevada variabilidad en las condiciones de manipulación. Valencia: Instituto de Biomecánica de Valencia. Disponible en: http://laboral.ibv.org/index.php/es/publicaciones/publicacion/show_product/47/74

- Tortosa, L., García-Molina, C., Page, A., et al. (2004). ErgoMater/IBV. Requisitos ergonómicos para la protección de la maternidad en tareas con carga física. Valencia: Instituto de Biomecánica de Valencia. Disponible en: http://campus.ibv.org/file.php/1/PDF_SABER_MAS/Fund-ErgoIBV-